

?Infodèmia

«L'excés d'informació no contrastada sobre el coronavirus pot generar reaccions de pànic injustificables»

Som a gener, però aquesta paraula, Infodèmia, ja pot ser candidata a neologisme del 2020. Em sembla una gran troballa, i quan l'he descoberta -avui, tal vegada vaig un pèl tard-, he pensat que ens era molt necessària. M'explico: infodèmia és el concepte que ha utilitzat l'Organització Mundial de la Salut per definir l'excés d'informació no contrastada sobre el coronavirus que pot generar reaccions de pànic injustificables, o qualsevol altre efecte pervers a l'hora d'afrontar la lluita contra el contagi i contra la malaltia. Vindria a ser una combinació dels mots "informació" i "epidèmia", i és tan nova que, per exemple, l'autocorrector de l'ordinador amb què escric ara mateix me la subratlla com un error.

En canvi, com de clar que és el concepte! I no per aplicar-lo només al coronavirus, sinó a un devessall de situacions socials en les quals patim allò que semblava impossible: un bombardeig d'informació que opera com uns esbarzers en els quals ens veiem atrapats i que ens impedeixen separar el gra de la palla, per diversos motius. Primer, perquè sovint arriba tot pel mateix canal, tant el rigor, la hipòtesi, la llegenda i la mentida. Les xarxes socials han universalitzat la possibilitat d'accedir a informacions científiques i a la xafarderia sense base. Més que mai, Mac Luhan tenia raó: el mitjà és el missatge.

En segon lloc, perquè la sobreabundància ens impedeix aprofundir en res, ens quedem amb la primera frase i no anem més enllà. En tercer, perquè les autoritats anònimes fan circular les notícies amb la mateixa capacitat que les fonts rigoroses, i a vegades millor, perquè dominen el mitjà i la tècnica, i a més se saben disfressar de missatgers independents.

També estem més sotmesos a la credulitat imprudent per morbo: en qualsevol situació, tendim, com a col·lectiu, a fer més cas de la versió més escandalosa que de la més prudent. En periodisme, és allò que es diu "que la realitat no m'espatlli una bona notícia", i en la vida quotidiana, tots sabem com ens inclinem a creure abans el rumor amb malícia que el desmentit posterior. La tecnologia ens ha acostat a molta més informació en tots els terrenys, però no ens ha fet més intel·ligents, i continuem reaccionant com tota la vida: "-Saps què? M'han assegurat que... -No em diguis! Explica, explica."

La infodèmia sobre el coronavirus és, segurament, un dels motius de la cancel·lació del Mobile World Congress. Fins aquí, una pèrdua, important, però incruenta. Però en altres ocasions pot provocar autèntiques desgràcies. Com abans, sí, però ara no ens podem excusar, perquè la informació bona també la tenim a l'abast.